

بسم الله

اصلاحات و مدیریت در دوران داریوش هخامنشی

نویسندگان:

دکتر جهان پناه داودی

عباس داودی

سرشناسه	:	داودی، جهان‌پناه، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور	:	اصلاحات و مدیریت در دوران داریوش هخامنشی / نویسندگان جهان‌پناه داودی، عباس داودی.
مشخصات نشر	:	تهران: ندای کارآفرین، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۲۰۸ ص.
شابک	:	978-600-482-226-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۲۰۱.
موضوع	:	ایران — تاریخ — هخامنشیان، ۵۲۱ - ۴۸۵ ق.م.
موضوع	:	Iran -- History -- Achaemenians, 521 - 485 B. C
موضوع	:	داریوش هخامنشی اول، شاه ایران، ۵۵۰ - ۴۸۵ ق.م.
موضوع	:	Darius I, King of Persia
موضوع	:	اصلاحات اجتماعی — ایران — تاریخ — پیش از اسلام
موضوع	:	Social reform -- Iran -- History -- To 630
شناسه افزوده	:	داودی، عباس، ۱۳۶۹ -
رده بندی کنگره	:	DSR۲۵ ۱۳۹۷ الف ۲۳
رده بندی دیویی	:	۹۵۵/۱۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۴۷۷۴۷۶

نام کتاب	:	اصلاحات و مدیریت در دوران داریوش هخامنشی
نویسندگان	:	جهان پناه داودی، عباس داودی
طراح جلد	:	آرش جهانی
صفحه آرا	:	اکرم ملک نژاد
تیراژ	:	۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	:	۱۳۹۷ اول
قیمت	:	۳۰۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۸۲-۲۲۶-۸

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۹

تلفن تماس: ۶۶۴۰۲۷۲۲

WWW.NedayeKarafarin.ir

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۱	معرفی و نقد منابع
۱۷	فصل اول: نگاهی اجمالی به تشکیل دولت هخامنشی
۲۸	کوروش و مرزهای شرقی
۳۰	سلطنت کمبوجیه (۵۲۹ - ۵۲۲)
۳۲	پایان کار کمبوجیه
۳۵	فصل دوم: اوضاع داخلی ایران همزمان با به قدرت رسیدن داریوش
۳۵	چگونگی به قدرت رسیدن داریوش
۳۶	زندگانی و مرگ بردیا (گئوماتا)
۴۴	واما، موفقیت و شکست گئوماتا مغ
۴۸	بررسی آراء و نظرات مختلف پیرامون به قدرت رسیدن داریوش
۵۱	شورش ها، مخالفان و سرکوب آنان توسط داریوش
۵۹	تثبیت قدرت پس از کوبی مخالفات
۶۵	تثبیت گزارش وقایع در کتیبه بیستون
۶۷	کتیبه بیستون
۷۸	اصلاحات اداری داریوش
۷۸	محدوده ی جغرافیایی ایران در زمان داریوش
۸۰	تقسیم کشور به ساتراپی های گوناگون
۸۴	ایجاد شبکه بازرسی و کنترل
۸۶	ایجاد سیستم و نظام اداری کار آمد
۹۴	اصلاحات اقتصادی داریوش
۹۵	حیات اقتصادی و مشاغل موجود در تخت جمشید
۱۰۲	توسعه شبکه ارتباطی راهها و ایجاد جاده ی شاهی
۱۰۶	چاپارخانه (پست)
۱۰۸	ضرب سکه ایجاد یگانگی در اوزان و مقادیر
۱۱۱	توسعه کشاورزی
۱۱۵	تجارت داخلی و خارجی
۱۱۹	اصلاحات نظامی داریوش
۱۱۹	نگاهی به وضعیت سپاه ایران قبل از داریوش
۱۲۴	ایجاد سپاه جاویدان
۱۲۸	تشکیل نیروی دریایی

۱۳۳	اصلاحات اجتماعی داریوش
۱۳۴	دین هخامنشیان
۱۴۳	سیاست مذهبی داریوش
۱۴۶	خط هخامنشیان قبل از داریوش
۱۴۷	زبان و خط در دوره ی داریوش
۱۵۲	لباس ایرانیان در زمان داریوش
۱۵۵	گاهشماری
۱۵۵	گاهشماری در دوره ی داریوش
۱۵۷	جشن های ایرانستان
۱۵۹	قوانین صاب داریوش
۱۶۲	وصیت نامه ووفات داریوش
۱۶۵	فصل سوم: سیاست خارجی داریوش
۱۶۵	سکاها
۱۶۵	بررسی حملات سکاها به ایران
۱۶۶	علل حمله به سکاها
۱۶۸	حمله به سکاها
۱۷۲	نتایج حاصله از حمله به سکاها
۱۷۴	حرکت به مصر
۱۷۵	داریوش در مصر
۱۷۹	اوجارهورسن
۱۸۱	اهمیت حفر ترعه نیل برای داریوش
۱۸۳	ترجمه کتیبه های داریوش در مصر
۱۸۴	یونان
۱۸۴	نام یونان
۱۸۴	علت جنگ های ایران و یونان
۱۸۶	شورش ایونی و تسخیر سارد
۱۸۸	فتح لاده و میلط
۱۸۹	سقوط ارتريا
۱۹۰	نبرد ماراتن و نتایج آن
۱۹۵	هند
۱۹۵	تسخیر سند و پنجاب
۲۰۱	منابع

مقدمه

عصر هخامنشیان بی گمان یکی از مهمترین، سرنوشت سازترین و پیچیده ترین دوران‌ها است که سرانجام برهه از تاریخ ایران به منصه ظهور رسید. داریوش پسر ویشناسپ نوه آرشام که به حق در رمه‌ی بی نظیرترین اصلاح گر، صاحب نظر و مدیر تاریخ جهان باستان نامید. سرعت و سهولتی که با کورش درم (بزرگ) شاهنشاهی هخامنشی را به وجود آورد و کمبوجیه دوم آن را وسعت بخشید مرتضی هم در محیه‌ی مدارا تساهل و تسامح ای بود که داریوش اول به مشایهی اسلاف خود به همان سرعت برای زمین بار شاهنشاهی هخامنشی را پی ریزی نمود او توانست شاهنشاهی که به اقوام و ملتهای مستقیم دیده از نظام‌های اجتماعی و اداری گذشته همانند آشوریان و بابلیان و دیگر اقوام وحشی و نیمه وحشی را خاتمه دهد. و آنها با جان و دل اطاعت از ایرانیان را پذیرفتند و طوق بندگی آنان را بر دوش نهادند بی علت نبود آنها به وضوح به عظمت و فرهنگ ایرانیان احاطه کامل داشتند و با نقل و تکرار تصمیم می گرفتند و گرنه هیچ قدرتی نمی توانست ۴۸ قوم و ملیت را در زیر یک پرچم بگرداند. در آنها به خوبی درک کرده بودند و تجربیات هولناک فجایع انسانی که در هجوم آشوریانی و پادشاه مقتدر آشور که با یکجا نشینان دشمنی و کینه‌ی دیرینه داشته و با جنگ‌های خانمان برآورد میان حکومت‌های جانشینان شاهنشاهی آشور، مردم دنیای آنروز به سختی نیازمند تحقق و انضامی بودند که امنیت و آسایش خود و اقوام و خانواده‌های خود را تضمین می نمود که این مهم توسط شاهان هخامنشی به وقوع پیوست و برای همگان به ارمغان آورد. این آرامش در سایه کورش بزرگ و داریوش نمایانتر بود. داریوش که در نبردهای شرق هم دوش کورش بود و در مصر نیزه دار و مورد اعتماد وافر کمبوجیه بود صفات حسنه و رفتارهای آنها را زیر نگاه ریز بین خود داشت که چون ملت‌ها مغلوب از تساهل و تسامح کورش استقبال می نمودند اساس اصلاحات و اقدامات خود را بر شیوه پیشینیان خود مستحکم و استوار می نماید آنگونه که پس از انقراض شاهنشاهی هخامنشی توسط اسکندر مقدونی شاهان اشکانی و ساسانی جهت جلب قلوب ملتها؛ خود را منتسب به هخامنشیان می کردند اما با تأسف فراوان باید گفت ایرانیان با تاریخ کهن و متمدن سرزمین و ملت خویش تا

قریب یک و نیم قرن پیش بیگانه بودند که از تمدن و فرهنگ والای خود هیچ خبر قاطعی در دست نداشته‌اند و چهره‌های تابناک و نامدار حیات جهانی و ملی هیچگونه آگاهی و اطلاعی در این خصوص نداشته‌اند. همانند کورش و داریوش شرح اصلاحات و اقدامات جهانی آنها را از زبان بیگانگان مغرض می‌شنویم و نه تنها سهم عظیم آنها در شکل بخشی تمدن جهانی نادیده گرفته شد بلکه از وجود کسی که برای دیگران قانون می‌نوشت و بر جهان حکم می‌راند و دستور می‌نوشت جز اطلاعات اندکی آن هم از طرف دشمنان آنها چیز زیادی در اختیارمان نیست که آنها دیگر نتوانسته‌اند همه‌ی ارزشهای اخلاقی و اجتماعی که بر روند رشد تمدن جهانی داشته‌اند در تاریخ مدرن به عنوان ششمین قانون‌گذار از او یاد می‌شود او در انسجام بخشی و وحدت در شاهنشاهی خرد بی نظیر ترین شاهنشاه جهان لقب گرفته است. او که در کتیبه معروف بیستون خرد را نهمین پادشاه از دودمان هخامنشی معرفی می‌کند. و می‌گوید که توسعه شاهنشاهی بزرگ ایران که در زمان او اسلاف خود تا نواحی مصر و شمال افریقا، کسب کرده‌اند سخن به میان آورد. نزدی نیست که داریوش بزرگ سراسر قلمرو پهناور خود را دوباره فتح کرد و نه تنها سرحدات گمنام با قبا و قدرتی شایسته در تصرف درآورد بلکه توانست میراث خانوادگی خود را حفظ و چندین مرز را دیگررا به قلمرو خود بیفزاید. اصلاحات و اقدامات او به گونه‌ای ارزیابی شده که تبلور اراده‌ی استوار و عزمی، اسخ از ملتی بزرگ در لوی اراده و هدف و حکمرانی صدیق، مخلص، دل سوز و عاقبت پیر شده است. مردی که تا پایان عمر دغدغه او آسودگی و رفاه و خوشبختی ایرانیان و اقوام تحت حاکمیت خود بوده را و در جای جای کتیبه معروف و به یادماندنی‌اش می‌گوید: «خداوند این کشور را از سه آفت عظیم خشکسالی، دشمن و دروغ حفظ کن.» اما به راستی چه بر ما رفته است که به قول بیاس میرزا قاجار که می‌گوید: «من نمی‌دانم این قدرتی که شما (اروپائی‌ها) را سر ما مسلط کرده چیست؟ و موجب ضعف ما و ترقی شما شده است، چیست؟ شما در قشون، جنگیدن، و فتح کردن و کابل بردن تمام قوای علیه ما متبحرید و حال آنکه ما در چهل و شغب غوطه ور و به ندرت سیه در نظر می‌گیریم. مگر جمعیت، حاصلخیزی و ثروت مشرق زمین از اروپا کمتر است، یا خدایی که رحم و مروت آن بر جمیع ذرات عالم یکسان است، خواسته شما را بر ما برتری دهد؟ گمان نمی‌کنم. پس ای «اجنبی حرف بزن! بگو من چه باید بکنم که ایرانیان را هوشیار نمایم؟»

عظمت، سرعت تحول و پیشرفت تمدن هخامنشی که توسط کورش بزرگ پی ریزی شد و توسط معمار بزرگ داریوش با اصلاحات و اقدامات خود چنان به عظمت و شکوه آن پرداخت که می‌توان الگو هر حاکم و فرمانروایی باشد که جهت اعتلای فرهنگ و تمدن و جامعه‌ی خود تلاش و کوشش می‌نماید. او نمایانگر چهره‌ای استثنایی و بی نظیر در جهان باستان بوده و

توصیف و تمجید از او به عنوان یک ایرانی قهرمان و تاریخ ساز در خور خود قابل تحسین بوده نه تملق و چاپلوسی که بسیاری از قلمها و زبانها در حیات قدرت‌ها انجام می‌دهند. گرچه در خصوص حوادث آغازین شاهنشاهی او تحقیقات، پژوهش‌های گسترده‌ای صورت گرفته است اما متأسفانه مورخان و تاریخ نویسان هر گاه به ابهام و پیچیدگی موضوع مورد نظر بر می‌خورند تنها سند مکتوب و غیر قابل انکار که باز همان کتیبه و شاهکار خود داریوش می‌باشد که استناد به کتیبه تاریخی بیستون هم به دلیل اینکه ساخته و پرداخته ذهن خلاق داریوش بوده چندان قابل اعتماد نیست و باید با اندکی تأمل مورد بررسی قرار گیرد مورخان یونانی و غیر یونانی جهان باستان هم بر اثر غرض ورزیهای تعصب مآبانه‌ی خود به هیچ وجه قابل اطمینان نبوده و در همه‌ی موارد با اغراق و تناقض گویی و حس برتری غرب بر شرق سعی بر دگرگون نمودن تاریخ داشته‌اند. در هر جا که باید صداقت تاریخ نویسی خود را به منصه ظهور بگذارند با دیده اغماض به تاریخ و فرهنگ مشرق زمین داشته‌اند. گرچه مورخان تمام سعی و تلاش خود را جهت شفاف سازی این حادثه مشکوک تاریخی داشته‌اند اما باز نتوانسته‌اند حقایق را آنگونه که بوده آشکار نمایند و بیشتر به تخریبی حوادث تاریخی کمک کرده‌اند یکی از عوامل مهمی که بنده را بر آن داشت که این کتاب را در خصوص اصلاحات داریوش و نقش آنها در تثبیت شاهنشاهی هخامنشیان تدوین کنم، همان نمودن روند حرکتی داریوش و تمدن ایران در رشد و بالندگی تمدن جهانی بوده که می‌تواند تأثیر تمدن ایرانی و اصلاحات و قوانینی که موجب رشد و بالندگی تمدن جهانی شده و به مصداق «آثار» از حافظ شیرازی «ره» در خصوص تمدن هخامنشیان بیان نمود که می‌فرماید:

آثار ما به صفحه‌ی گیتی نشان ماست / از بعد ما به آثار ما نگاه کنید